

การแบ่งประเภทของกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง
และทฤษฎีการประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

ก. การแบ่งประเภทของกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง

ความหมายของกฎหมายที่มีผลย้อนหลังนั้นยังไม่ชัดเจน ซึ่งบางทีกฎหมายที่ใช้สำหรับกาลในอนาคต คือ วันที่กฎหมายฉบับนั้นมีผลใช้บังคับอาจเรียกว่ากฎหมายย้อนหลัง เช่น กฎหมายที่ออกใช้บังคับภายหลัง ได้บัญญัติกรณีที่เป็นเหตุฟ้องหย่าสำหรับการขาดจากการสมรสเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากเดิม ก็เกิดปัญหาว่าชายหญิงที่ได้สมรสกันมาก่อนกฎหมายที่ออกใช้บังคับภายหลังนี้จะฟ้องหย่าได้ตามเหตุหย่าของกฎหมายใด หรือมีความหมายว่า ได้แก่กฎหมายที่ใช้บังคับกับกรณีหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายมีผลใช้บังคับ ถ้ากฎหมายนั้นกระทบกระเทือนถึงลักษณะหรือผลของนิติกรรมที่ใดทำขึ้นไว้ก่อน หรือกระทบกระเทือนถึงลักษณะหรือผลของการกระทำซึ่งใดเกิดขึ้นแล้ว บางตำราว่า หมายถึงกฎหมายซึ่งระงับหรือทำให้เสียหายซึ่งสิทธิที่ใดมาอยู่แล้วตามกฎหมายฉบับก่อน หรือได้แก่ กฎหมายซึ่งก่อตั้งขึ้นใหม่ หรือกำหนดหน้าที่ขึ้นใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงหลักเกี่ยวกับความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาซึ่งใดทำกันขึ้นไว้ก่อนแล้ว^๒

๑ HALSBURY'S LAWS OF ENGLAND, 3D ED., VOL. 36 (LONDON: BUTTERWORTHS & Co. (PUBLISHERS) LTD., 1961, p. 423.

๒ "Crails on Statute Law," Sweet & Maxwell, 1963, p. 386.

กฎหมายที่มีผลย้อนหลังในความหมายทางภาษาอังกฤษก็ยังเรียกชื่อได้หลายความหมาย เช่น คำว่า retrospective เป็นกฎหมายย้อนหลัง ซึ่งรวมถึงกฎหมายอภัยโทษหรือฉ้อโกง หรือกฎหมายปกครอง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรหรือการคลัง ในขณะที่คำว่า ex post facto law ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในรัฐธรรมนูญอเมริกาเท่านั้น คู่กับอีกคำ "bill of attainder" ก็หมายถึงกฎหมายย้อนหลัง แต่มักใช้ในความหมายทางเทคนิคที่เกี่ยวกับกฎหมายที่กำหนดการกระทำผิดในทางอาญา ในลักษณะที่ทำให้การกระทำ ซึ่งในขณะที่กระทำไม่เป็นการผิดทางอาญา กลายเป็นความผิดทางอาญา หรือทำให้การกระทำผิดทางอาญามีโทษหนักขึ้นกว่าเดิม แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำว่า ex post facto law มีความหมายไม่แน่นอน เพราะนักนิติศาสตร์บางท่านมีความเห็นว่ากฎหมายที่เปลี่ยนแปลงลักษณะหรือโทษของการกระทำผิดทางอาญา แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีผลเป็นการบรรเทาการกระทำผิดทางอาญาก็ถือว่าเป็น ex post facto law^๑ ในขณะที่นักนิติศาสตร์บางท่านเห็นว่ากฎหมายซึ่งตัดสิทธิเรียกร้องในค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำผิดทางอาญา หรือกฎหมายซึ่งระงับความรับผิดชอบเนื่องมาจากการกระทำผิดทางอาญา ก็เป็น ex post facto law ด้วย

ข. ทฤษฎีการประยุกต์หลักกฎหมาย ไม่มีผลย้อนหลัง

การประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังนั้นจะประสมปัญหาสำคัญ คือ ทำอย่างไรจึงจะใช้บทกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นใหม่ให้มีผลต่อสิทธิ หน้าที่ หรือฐานะของ

^๑ Black's law Dictionary.

บุคคล ซึ่งไต่มีอยู่หรือเกิดขึ้นแล้ว ในวันที่บทกฎหมายนั้นใช้บังคับ การแก้ปัญหาล่าช้า ถ้าผู้บัญญัติกฎหมายได้บัญญัติวิธีทางแก้ไขไว้เป็นบทบัญญัติเฉพาะกาลโดยครบถ้วน ศาลหรือผู้ประยุกต์กฎหมายก็มีหน้าที่เพียงแต่ใช้บทกฎหมายตามบทบัญญัติเฉพาะกาลนั้น ๆ แต่เนื่องจากปัญหาว่าบทกฎหมายใหม่จะกระทบกระเทือนต่อสิทธิ หน้าที่ หรือฐานะของบุคคลอย่างไรบ้าง บางครั้งก็เป็นเรื่องยุ่งยากสลับซับซ้อน และขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น การบัญญัติวิธีทางแก้ไขเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ในบทเฉพาะกาลจึงมักไม่ครบถ้วน ทำให้ศาลหรือผู้ประยุกต์กฎหมายต้องตีความอยู่เสมอ เช่น ในกฎหมายอาญากฎหมายที่บัญญัติมาใหม่จะมีผลย้อนหลังเพียงใด ยกตัวอย่างกรณี การกระทำความผิดซึ่งประกอบด้วยการประกอบหลายอย่าง (ingredients) โดยองค์ประกอบบางส่วนได้เกิดขึ้นก่อนที่บทกฎหมายใหม่ใช้บังคับ และองค์ประกอบอีกบางส่วนเกิดขึ้นภายหลังที่บทกฎหมายใหม่ใช้บังคับแล้ว การกระทำเช่นนี้จะอยู่ภายใต้บังคับของบทกฎหมายใหม่หรือไม่ เช่นเดียวกับทางแพ่ง

ทฤษฎีการประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังโดยทั่ว ๆ ไป อาจแบ่งออกได้

๑. ทางแพ่ง
๒. ทางอาญา

ในความผิดเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลาย ศาลอังกฤษเคยวินิจฉัยว่าเมื่อ "เจื่อนไซ" อันหนึ่งของความผิดได้กระทำขึ้นในขณะที่กฎหมายได้ตราขึ้นแล้ว แต่กฎหมายนั้นยังไม่มีผลใช้บังคับ แม้อัน "เจื่อนไซ" อันอื่นของความผิดจะกระทำภายหลังที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว การกระทำนั้นก็เป็นการผิดตามกฎหมาย (Maxwell on Interpretation of Statutes, Sweet & Maxwell, p. 208).

๑. ทฤษฎีการประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในทางแพ่ง ที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ หรือฐานะของบุคคลซึ่งอาจถูกกระทบกระเทือนโดยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ อาจแยกพิจารณาได้สองประการ คือ

ก) กรณีที่สิทธิและสถานะตามกฎหมายซึ่งยังไม่เกิดขึ้น แต่จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีเงื่อนไขหรือระยะเวลาครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เงื่อนไขของความสมบูรณ์ของสัญญา ซึ่งกระทำโดยคำเสนอและคำสนองซึ่งผู้กระทำมิได้อยู่เฉพาะหน้ากัน (ป.พ.พ.ม. ๓๕๕) หรือ การครอบครองปรบักษ์ (ป.พ.พ.ม. ๑๓๘๒) ถ้ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่เปลี่ยนแปลงระยะเวลาใหม่หรือเงื่อนไข กฎหมายนี้จะใช้บังคับได้เพียงใด

ข) กรณีนิติกรรมหรือสถานะตามกฎหมายซึ่งมีผลต่อเนื่องไปในอนาคต เช่น สิทธิและหน้าที่ระหว่างบิคารมารคกับบุตร หรือสัญญาก่อนสมรส ในเรื่องการจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา กฎหมายใหม่จะใช้บังคับถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิคารมารคกับบุตร หรือใช้บังคับกับผลของสัญญาก่อนสมรส นับแต่วันที่กฎหมายใหม่มีผลใช้บังคับได้เพียงใด ในเมื่อความเป็นบิคารมารคกับบุตรหรือสัญญาก่อนสมรสได้มีหรือทำกันขึ้นก่อนวันใช้บังคับกฎหมาย กรณีเช่นนี้ จะยอมให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิคารมารคกับบุตร หรือผลของสัญญาก่อนสมรสยังคงให้เป็นไปตามกฎหมายเดิมอันเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่เกิดความสัมพันธ์ หรือขณะที่ทำสัญญาก่อนสมรสหรือไม่

ในทางแพ่งจึงมีการแก้ไขปัญหาคัดของดังกล่าว โดยทฤษฎีประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังอยู่ ๒ ทฤษฎี คือ

๑) ทฤษฎีว่าด้วยสิทธิที่ได้มาแล้ว (La theorie des droits acquis, or acquired right theory)

ซึ่งกำหนดหลักว่า กฎหมายที่บัญญัติใหม่ไม่อาจกระทบกระเทือนสิทธิที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มาแล้วอย่างสมบูรณ์ โดยแยกข้อแตกต่างระหว่าง

"สิทธิที่ได้มาแล้ว" (droits acquis) กับ "สิ่งที่คาดว่าจะได้" (Expectatives) ซึ่งความคิดนี้เป็นไปตามแนวของลัทธินิยม เพราะว่าเป็นบุคคลนั้นได้สิทธิมาโดยการรับรองกฎหมาย และบัญญัติกฎหมายก็ต้องเคารพในสิทธินั้น ดังนั้น ถ้าบุคคลยังไม่ได้สิทธิมาโดยสมบูรณ์ เพียงแต่เป็นสิ่งที่คาดหวังหรือคาดว่าจะได้ กฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ก็ย่อมยกเลิกเปลี่ยนแปลงได้ แต่ทฤษฎีดังกล่าวก็มีข้อบกพร่อง คือ ไม่สามารถจำกัดความหมายของคำว่า "สิทธิที่ได้มาแล้ว" จึงไม่อาจจะแก้ไขปัญหาข้อยุ่งยากได้ทุกกรณี เช่น "สิทธิที่ได้มาแล้ว" จะนำมาใช้กับกรณีที่กำหนดโดยคำหนึ่งถึงประโยชน์ส่วนได้เสียของบุคคลในลักษณะที่เป็นเงินทอง โดยคำหนึ่งส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับเอกชนคนใดคนหนึ่ง เพราะบางครั้งจะนำทฤษฎีนี้ไปปรับกับกรณีที่สิทธิของเอกชน มีความเกี่ยวพันไปถึงประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือเกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมของสังคมได้ ทางแก้ทฤษฎีดังกล่าวจึงนำเอา "ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน" มาเป็นข้อยกเว้น

ทฤษฎีสิทธิที่ได้มาแล้วนำมาใช้แก้ไขกรณีแรกได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่อาจนำมาประยุกต์ใช้กับการบัญญัติกฎหมายซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสาระของสิทธิหรือผลต่อเนื่องของนิติกรรม หรือของสถานะตามกฎหมาย เพราะเป็นทฤษฎีฝ่ายเสรีนิยมที่มีความโน้มเอียงในทางที่จำกัดเขตอำนาจของกฎหมายที่จะบัญญัติขึ้นใหม่

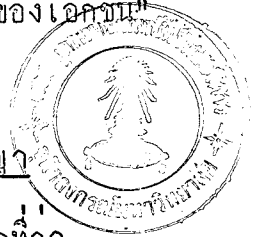
๒) ทฤษฎีว่าด้วยการที่กฎหมายมีผลใช้บังคับทันที (La theorie de l'effet immediate, immediate effect theory)

ซึ่งกำหนดหลักว่า กฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ไม่อาจกระทบกระเทือนสิทธิที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มาแล้ว แต่มีผลใช้บังคับทันทีไปถึงสิทธิหรือผลต่อเนื่องของนิติกรรม หรือของสถานะตามกฎหมายนับตั้งแต่วันที่กฎหมายใหม่ใช้บังคับ เหตุผลที่เกิดทฤษฎีนี้ก็เพื่อแก้ไขทฤษฎีแรกที่ทำให้กฎหมายขาดเอกภาพ (Unity) ซึ่งเป็นการขัดขวางต่อความก้าวหน้าของสังคม เพราะการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายเนื่องจาก

ผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่าผลของนิติกรรมหรือสถานะตามกฎหมายควรจะได้รับ การเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ปัญหาของการไขทฤษฎีนี้ก็คือจะกำหนดว่าสิ่งใดเป็นผลต่อเนื่องของนิติกรรม หรือของสถานะตามกฎหมายซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายใหม่ และสิ่งใดเป็น "สิทธิที่ไ้มาแล้ว" ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่จะไม่ถูกกระทบกระเทือนโดยกฎหมายใหม่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่มีความเห็นสอดคล้องกัน เพราะนักนิติศาสตร์บางท่านให้คำที่กำหนดความหมายว่า ถ้าสิ่งใดที่เป็นสภาพหรือสถานะทั่วไปตามกฎหมาย (general legal status) เช่น สถานะของคู่สมรส สภาพของสิทธิ สิ่งนั้นก็ เป็นผลต่อเนื่องของนิติกรรมหรือของสถานะตามกฎหมาย แต่ถ้าสิ่งใดเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยนิติกรรม หรือโดยคำพิพากษาของศาลสิ่งนั้นก็ เป็น "สิทธิที่ไ้มาแล้ว" ในขณะที่บางท่านเห็นว่าควรกำหนด จากลักษณะของบทบัญญัติของกฎหมาย ถ้าบทกฎหมายนั้นเป็นบทบังคับเด็ดขาด (imperative) หรือเป็นบทกฎหมายที่เกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยก็ให้มีผลใช้บังคับทันที แต่ก็มีกฎหมายบางประเภท แม้จะเป็นบท บังคับเด็ดขาด แต่ยังไม่ถึงกับมีโทษทางอาญา กฎหมายประเภทนี้อาจจะไม่มีผล ใช้บังคับทันทีได้ เช่น กฎหมายที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงของสัญญากู้ยืม ย่อมไม่ใช่ บังคับต่อสัญญากู้ยืมที่ไ้กระทำขึ้นไว้ก่อนกฎหมายใช้บังคับ แม้ว่าหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย จะถึงกำหนดชำระภายหลังจากวันที่กฎหมายใช้บังคับแล้วก็ตาม

ในปัจจุบันนักนิติศาสตร์ได้นำทฤษฎีกฎหมายมีผลใช้บังคับทันทีเป็นหลักทั่วไป ในการประยุกต์ โดยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคม (Social progress) แต่ในขณะที่เกี่ยวข้องกับสังคมก็อาจจะเสียประโยชน์ในด้านความมั่นคง (Security) เพราะสิทธิต่าง ๆ ที่เอกชนต่างก็ได้ผูกพันอาจถูกเปลี่ยนแปลงเสียในเวลาใดก็ได้ เมื่อมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่ ดังนั้นจึงมีข้อยกเว้นให้ยอมรับทฤษฎีสิทธิที่ไ้มาแล้ว สำหรับเรื่องหนี้และข้อผูกพันของเอกชนเท่าที่ปรากฏชัดเจน แต่ถ้าถึงคราวจำเป็น "สิทธิที่ไ้มาแล้ว" ของเอกชนย่อมถูกลบล้างไปเสมอเพื่อ "ประโยชน์สำคัญของส่วนรวม" และในกรณีที่บทกฎหมายมิได้บัญญัติไว้ ก็เป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรมหรือผู้

ประยุกต์กฎหมายที่จะวินิจฉัยว่าบทกฎหมายอย่างไรจึงจะเป็น "ประโยชน์สำคัญ ของ ส่วนรวม" ที่สามารถลบล้าง "สิทธิที่ได้มาแล้ว" ของเอกชน โดยการให้หลัก กฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมาย ของมหาชน เพื่อเป็นเหตุผลในการตีความเพื่อลบล้าง "สิทธิที่ได้มาแล้วของเอกชน" และให้บทกฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับโดยทั่วไปในทันที

๒. ทฤษฎีการประยุกต์หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในทางอาญา

กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลังเนื่องมาจากเหตุผลของหลักที่ว่า จะต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งเป็นไปตามหลักแห่งความยุติธรรมโดยเหตุผลที่ว่า กฎหมายอาญามีบทบัญญัติที่จะลงโทษการกระทำผิด ฉะนั้นควรจะได้กำหนดไว้แน่นอน เพื่อให้บุคคลมีทางรู้ไว้ล่วงหน้าว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิด และหากทำไปจะ ถูกลงโทษ ประชาชนควรสามารถรู้ได้ล่วงหน้าว่ามีอะไรบ้างที่เขาทำได้ตามกฎหมาย อาญา และมีอะไรบ้างที่กฎหมายอาญาห้ามไว้ไม่ให้เขากระทำ หลักดังกล่าวมีไว้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของ เจ้าพนักงานของรัฐ

เมื่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในทางอาญาเกิดขึ้น การประยุกต์ ทฤษฎีดังกล่าวในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องให้มีผลย้อนหลังก็อาศัยทางแก่วิธีตีความ เพราะการตีความกฎหมายอาญานั้นนอกจากมีรากฐานมาจากสุภาษิตกฎหมายที่ว่า "ไม่มีความผิดหรือโทษอาญาเว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้" หรือ "การลงโทษอาญา จะต้องตีความโดยเคร่งครัด" ดังนั้นในกรณีที่กฎหมายไม่ชัดเจนหรือเคลือบคลุมจน เป็นเหตุให้ผู้พิพากษาไม่สามารถทราบเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายได้แล้ว การตี ความกฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัด และเมื่อกรณีเป็นที่สงสัยผู้พิพากษา จะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย โดยต้องปล่อยตัวจำเลยให้พ้นข้อหา ไป ยิ่งกว่าจะพิพากษาลงโทษจำเลย การตีความกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัดจึงมีข้อ จำกัดอยู่ ๓ ประการ คือ

ก) การตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัด มิได้หมายความว่า จะต้องตีความกฎหมายตามตัวอักษรทุกกรณีไป เพราะในกฎหมายอาญาก็เช่นเดียวกันกับกฎหมายอื่น คือ ในชั้นต้นจะต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย และในกรณีที่ไม่สามารถจะทราบถึงเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายได้ จึงต้องค้นหาความหมายของกฎหมายตามตัวอักษร เช่น กฎของตำรวจรถไฟในฝรั่งเศสยกฎหนึ่งบัญญัติไว้ว่า

Descendre Ailleurs que dans les gares et lorsque le train est completement arrete ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า "ลงที่อื่นนอกจากสถานี และเมื่อรถหยุดสนิท" ซึ่งถ้าแปลตามหลักภาษาแล้วจะทำให้เข้าใจว่าเป็นการสั่งให้ลงที่ใดที่หนึ่งนอกจากสถานี และก่อนที่รถไฟหยุดสนิท ซึ่งหากได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์แล้ว ความหมายของประโยคนี้หมายความว่า "ห้ามลงที่อื่นนอกจากที่สถานีและเมื่อรถหยุดสนิท" กล่าวคือ ศาลอาจตีความกฎหมายอาญาตามตัวอักษรหรือตามเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายก็ได้ ในการนี้ศาลจะจำกัดหรือขยายความหมายตามตัวอักษร ของบทบัญญัติของกฎหมายก็ได้ ทั้งนี้แม้จะมีหลักทั่วไปว่า จะต้องแปลโดยเคร่งครัดและจะต้องให้เป็นผลแก่จำเลยก็ดี ก็ไม่ได้หมายความว่า เมื่อมีความสงสัยขึ้นแล้ว ศาลจะต้องตีความให้เป็นประโยชน์แก่จำเลยได้ ตรงกันข้ามศาลอาจศึกษาถึงแบบแผนที่มาและหลักฐานในการร่างกฎหมาย และเหตุผลต่าง ๆ ได้

ข) การตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัดนี้มิได้หมายความว่า ชอบเขตของกฎหมายอาญาจะจำกัดเฉพาะกรณีที่ผู้บัญญัติกฎหมายได้กำหนดไว้เท่านั้น ถ้า

ภายหลังวันประกาศใช้กฎหมายแล้ว ผู้ใดกระทำการที่กฎหมายบัญญัติห้ามหรือละเว้น การที่กฎหมายกำหนดให้ต้องกระทำ แม้ว่าผู้นั้นจะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายจะมีใจมุ่งถึงการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำนั้นในขณะที่บัญญัติกฎหมาย ผู้นั้นย่อมต้องถูกลงโทษได้ หรือกล่าวได้ว่า การตีความอย่างเคร่งครัดมีใจหมายความว่า จะต้องตีความถึง เฉพาะกรณีที่บัญญัติกฎหมายไว้เท่านั้น ควรจะต้องตีความไปถึงกรณีที่สามารถ เป็นไปได้แต่ผู้นั้นไม่อาจนึกถึงได้ในขณะนั้น เช่น ผู้พิพากษาได้พิพากษา ลงโทษผู้ลักไฟฟ้าฐานลักทรัพย์ ทั้ง ๆ ที่การลักทรัพย์หมายถึงการเอาสิ่งของที่มีรูป ร่าลงไป แต่ในขณะที่บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการลักทรัพย์นั้น ผู้บัญญัติกฎหมายก็มิได้ คิดว่าจะมีการลักกระแสไฟฟ้าได้ ในทำนองเดียวกันศาลก็ได้อธิบายว่าด้วยการ พิมพ์บังคับแก้วิทยุและภาพยนตร์ควย ทั้ง ๆ ที่ในขณะที่บัญญัติกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ ยังไม่มีวิทยุและภาพยนตร์เกิดขึ้น เป็นต้น

ค) การตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัดได้กำหนดเป็นหลักเพื่อคุ้มครอง สิทธิของบุคคล ฉะนั้นจึงให้ใช้กับกรณีความผิดและโทษเท่านั้น มิได้รวมไปถึงบท บัญญัติที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหา เช่น การไม่รับผิดทางอาญาซึ่งในกรณีเช่นนี้ การตีความ กฎหมายไม่จำเป็นต้องตีความอย่างเคร่งครัด เป็นต้น

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย